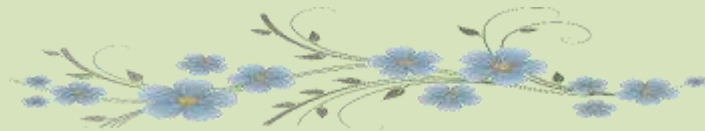

ดอกไม้ในวรรณคดีไทย ๘

โดย บัณฑิตกลอน ๕๗ 27

๒๗ อัญเช็บ

ช่อตะแบกชาติบุษย์พุทรา การะเกด กรรณิการ์ นมสวรรค์
มะลูลี มะลิลา แสลงพัน อันชั้นแอบช่อชบาบาน

วรรณคดี : "รามเกียรติ์"

พระราชนิพนธ์ : พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

ดอกถั้วชั้น *Clitoria ternatea*
Butterfly pea หรือ Blue pea ที่สีม่วง
สีคราม ฟ้าม่วง เหลืองตรงกลาง
ทรงดอกกว้าง ข้างละม้าย คล้ายหอยเชลล์

ถิ่นกำเนิด เกิดตาม อเมริกาใต้
ปลูกทั่วไป ในเขตร้อน ชรพื่น
ชื่อบางแห่ง แดงชั้น เต็มชั้นก็เป็น
บางคนเห็น เช่นดอกถั้ว ปรบร้อม

ดอกถั้วชั้น นั้น Anthocyanin
แนะนำกิน บำรุงร่างกาย ได้ล้มลาม
บำรุงสายตา บำรุงผม ดอกดำล้วน
แก้ปวดฟัน ยาระบาย สลายลิม

กินถั้วชั้น ทุกวัน วันละดอก ดีใจหายอก ลดเส้นเลือด สมอองตับ
ละลายลิ่มเลือด ชะลอวัย ไร้รอยลิม ทำฟันขลิบ น้ำถั้วชั้น นั้นเข้าทาง

ต้านอนุมูลอิสระ ชะล้างพิษ ทั้งช่วยปลิด พิษน้ำตา เบาหวานห่าง
โรคเหน็บชา ปลายนิ้วเท้า บรรเทาบาง ตากระจ่าง สมอองใส ไข่ถั้วชั้น

สถิตย์พันธ์ ธรรมสถิตย์

ดอกสีม่วง ละเอียดมาก จากชั้นตรีอง
 เติร์รค์สีง เจ้างามทรู ดูสวยพราว

ดอกอัษฎังษิ ก่อนม่วง นั้นสีชา
 มอญตุราด ดอกไม้ฟ้า ลงมาติน

ดอกไข่ต้ม กินน้ำ บำรุงเลือด
 อดรีอระอย แก่ยาก หากได้กิน

ให้ไหลเวียน ไม่เหือด นะโคมจีน
 ใครได้ยิน รับทำ ตามตำรา

ยาประพม ก็ทำได้ ให้สีสวย
 ไข่ทาเค็ด ให้ตกตำ คมขำนา

แก้เหน็บชา ตามนิ้วด้วย ดินกัหนา
 พกขำมา ไข่อัษฎังษิ พลันหายดี

แก้ปวดฟัน ตาฟาง ทั้งเบาหวาน
 ดอกสีม่วง แลเห็นสวย เสียด้วยขี้

ด้วยละคราญ มีคุณค่า สว่างศรี
 อัษฎังษินี้ ที่ฉันชอบ มอญแต่เเอ

ศกุนตลา ณ หนองคาย

เมื่อยฉันนั้น ปดุกอัญชัน ข้างบ้านนี้
ดอกสวยดี สีม่วงสด ไม่หตุ
เมียบอกฉัน รำพันถึง ชิ้งน่าดู
พูดกรอกหู อยู่ทุกวัน จนฉันเคือง

เมียบอกฉัน อัญชันนี้ ดีเหลือหลาย
รู้จักไว้ ให้คุณ หนุนนำเฝ้า
อันประโยชน์ โคตรมากยิ่ง มั่งมีเฝ้า
ใสรุ่งเรือง เพื่องจริงเฝ้า เจ้าอัญชัน

กินดอกสด รสชาติหน่อ พอกอ้อมแก้ม ให้แอร่ม แอ่มเลิศล้ำ นำมาปั่น
เสริมเต็มหน่อขย อร่อยล้ำ ดั่งยน้ำตาล รสออกหวาน ทานได้หน่อ คล่องคอดี

เห็นเมื่อยฉัน เอาอัญชัน มาโปะผม อยากเป็นลม ต่องขมฉัน มันลั่งขี
เมียบอกฉัน ผมหงอกนั้น หายทันที โปะครบปี มีหงอกเกลื่อน เหมือนเช่นเคย

คนรักเมื่อย เมื่อยให้กิน กินดูหน่อขย แต่ไม่บ่อย ข้อย่านหนา เพื่อนยาเอย
ม่วงหลอกหลอน นอนผมตั้ง ทั้งคืนเอย กัดกระทาย เข้ามาลึง อิงแอบนั้น

ตรองดูที ดีไหมเอย กระเทยเฝ้า กระตองเฝ้า เตินตูปิต คิดแล้วฉัน
เสียดใจร้าย กระตุ้ดู ดูแล้วกัน สถิตยพันธ์ เห็นฉันหนา ไม่กล้ามอง

โกธิน อีรวิโรจน์

อัศวินสี่ขลุ่ยจอมวงกลมใหญ่
เป็นชาติพืชประดับสักרבทาน

ของคู่ครัวอุดมไพรอยู่ในบ้าน
ทั้งในงานเสริมสวยช่อยงดงาม

เด็กแรกเกิดยางตาอาดทาคือ
ใส่อาหารสวยดีสี่มวงคราม

ขยี้หัวผสมตำปัดใครก็ตาม
ขบแบ่งทอดยำยามกินเล่นกัน

มีอัศวินปลุกไว้ใกล้ใกล้
ชอบแดดจ้าจนรำไรได้ทั้งวัน

หายปวดหัวหากกัณฐักระกัณ
ที่บ้านฉันเป็นพุ่มใหญ่ใกล้รั้ว

อัศวินแพะปลุกไว้ในกระถาง
และถ้าหากวันใดใจหม่นหมอง

ให้เพ็ชรรักปลุกวันว่างได้ยิ้มหัว
น้ำอัศวินกลืนกลั้วชุ่มชื่นใจ

สุวิรัตน์ ตรีดี

อดิชนเจ้าเอยเคยได้มาชมชื่น
 ดูร์มรีนริมทางข้างบ้านฉัน
 เพื่อนบ้านปลูกไว้ได้แบ่งปัน
 บอกว่าทานทุกวันนั้นยิ่งดี

ฉันชอบบดี่มวงครามของอดิชน
 นำปั้นคั้นแอน้ำใช้แทนสี
 ใส่ขนิมหรือย้อมผมก็งามดี
 อดิชนไม่มีพิษภัยให้หวาดกลัว

ไข่บำรุงหัวใจและแก้ไข้
 อดิชนคือสมุนไพรสื่อไกลท้อ
 บำรุงสมของบำรุงตาหายมืดมัว
 ปลูกริมรั้วไว้ดูได้ขายดีเอย

© ไร่รัตน์ ภาสกรานนท์

ยามเช้าเพ็ญเดือนเดือนเพ็ญทุกข
สุขุขราชมตอกไม้ทีในสวน
สถุณาสังเสียงเพียงรัญญอน
คิดถึงนอนนางน่องรื่องหากัน

พรรณไม้เสียดเสียดโชนโชนลมแกว่ง
ใบไหวแรงตอกปลิวปลิวเหวหั้น
ตอกแค้นสวนยมวงครามนามอัชชัน
งามเหมื่อนพันธุ์ลับบางกระถางใจ

ชื่อเสียดชั้นแดงชั้นเรียวกันอยู่ บลูกริมรั้วประดับดูดูได้อ
ถึงยามสายแดดแรงตอกแห้งไป บานมาใหม่เมื่อเย็นย่ำสนธยา

เก็บตอกงามทำน้ำสีม่วงสวย ประโยชน์ได้โดยมีมากหลายหลากหลาย
ทั้งบำรุงผมดำงามจับตา อึกเหน็บขำรักษาได้ให้อดทน

ต้นอัชชันใจไม่สิดปลุกแค้นง่าย เพียงโปรยปราชสงพรอหน้าหงษ์
แตกตอกใบเรื่อหลายเหมื่อนร่ายมนต์ ปลุกในบ้านเรือนตนคนนิยม

เมื่อยามเด็กเกิดมาช่างน่ารัก แม่รู้จักทำนอัชชันตอกผสม
วาดคือโค้งโค้งอนน้าชั้นนม สดกริมรั้วน่องนางกระถางใจ

อัชชัน น. เสียงใหม่

ดอกอัถพิน พลับประกาย พรายไพอิน
กลีบดอกบาง พรางพร้อย รับดมไกล

ทรัพย์จากดิน หลั่งริน ความสดได้
ละมุนละไม โอบใจ ใครใช้อนยด

ไม้เถาพุ่ม เป็นกลุ่ม อยู่ริมบ้าน
แอนโธไซยานิน สารสี ชาติยอดดาด

สุดเบิกบาน งามร้าย เก็บดอกผล
คุณค่าทั้ง สันประโยชน์ มีมากมาย

ช่อยให้ผม ตกดำ คมขำนัก
ทำขนม ทั้งเครื่องดื่ม ได้ง่ายตาย

กินเป็นผัก รักษา โรคภัยหาย
เหนื่อชื่นใจ บลูกล้วย ไร้ศัตรู

กุศล คำเพราะ

อัศวินแอ่ย สมนไพร ใบสีเขียว
 ทาคือได้ ดกตั้งใจ ให้นิยม

ดอกดกได้ยง ดีมีวงใจ ให้ระดม
 ไล่นม ไล่ตอด้วย ช้วยชวนกิน

มีประโยชน์ ทุกคนใช้ ได้ความสุข
 มีประโยชน์ ทั้ง ใช้งาน และ ใช้กิน

ไม่ล้มลุก ปดุกกันทั่ว ทุกท้องถิ่น
 ไม่ล้มลุก ทุกคนกิน ทุกถิ่นไทย

ปลูกอัศวิน ดอกสวยใส ไว้หน้าบ้าน
 มาเวียนเก็บ ดอกอัศวิน ทุกวันไป

แสนเบิกบาน ได้พบพา สาวหน้าใส
 อยากรูไป ให้ถึงบ้าน เบิกบานตั้ง

แล้วน้ำก็ ท่วมบ้านฉัน อัศวินหาย
 อัศวินแอ่ย น้ำท่วมตาย ไม่สิริ้ง

เข้านสาย สาวไม่เห็น เช่นความหลัง
 หมดสิ้นหวัง สาวย้ายหาย ไปจากบาง

ศรีวัฒน์ สุวรรณ

อันอัศจรรย์นั้นหนาจะขอบอก
เกิดมางอกที่ไร่บ้านตอกบานด้วย
ม่วงฝรั่งพราวขาวแซมแถมอีกด้วย
กั๊บบล่องั้นบานย้อยด้วยฝรั่งพราว

ดอกอัศจรรย์นี้มีอีกหลายสี สดสวยดีสีน้ำเงินชมพูขาว
น้ำเงินครามงามจริงยิ่งสกา ให้อับดาคราแสดส่องต๋องตาใจ

อัศจรรย์มีคุณค่าราคาสูง ให้อับรุงให้สมองเสื่อตเวียงนไทร
ลดความเสี่ยงการเกิดโรคหัวใจ ช่วยเพิ่มให้ตามองเห็นเด่นชัดครั้น

อีกมากมายอัศจรรย์นั้นนิยม ยาระดมครีมหนวดใช้กันนั้น
จากอัศจรรย์ทำเครื่องดื่มน้ำอัศจรรย์ ต้มกินกันแก้กระหายให้ได้

อุตุพร สุวรรณปากแพรก

